

شنبه‌های چالشی صبا؛ تریبونی آزاد برای اهالی فرهنگ و هنر

جایگاه گرافیک در ایران، چالش‌ها

را در جامعه داشته باشد.

بهرام کلهرنیا:

آرزوهای ما بسیار است

بهرام کلهرنیا رییس هیات مدیره انجمن گرافیک، هنرمند دیگری است که با او درباره دستاوردهای «روز جهانی گرافیک» به گفت‌وگو نشستیم. او در پاسخ به این سوال که مناسبت‌های تقویمی مانند روز جهانی گرافیک و برگزاری جشن هر ساله در چنین روزی عملاً چه دستاوردهایی را برای شناخت و معرفی این هنر به جامعه به همراه داشته است؟ گفت: طبیعی است که چنین

مناسبتی فقط یک روز در سال را به خود اختصاص دهد، همان طور که درباره نوروز هم همین اتفاق می‌افتد و سالی یک بار شاهد آن

هستیم و بعد که به پایان می‌رسد منتظر می‌مانیم تا سال بعد دوباره با این سنت مواجه شویم. هر چند در زمینه گرافیک، از این منظر سنت‌شکنی‌هایی هم کرده‌ایم، به طوری که چندین سال است که «هفته گرافیک» برگزار می‌شود و در این بازه زمانی، فضای گالری‌ها و نمایشگاه‌ها به این بحث اختصاص داده می‌شود. در واقع برگزاری «هفته گرافیک»، یک جور مقتدر برخورد کردن با این هنر است. نه به این خاطر که هنرمندان گرافیک بگویند ما می‌توانیم جشن برگزار کنیم، بلکه هفته گرافیک بتواند زمینه‌ای را برای ارزش‌گذاری جامعه نسبت به این هنر ایجاد کند و به تبع آن، از گرافیک به سود فرهنگ در لایه‌های مختلف اجتماعی بهره گرفته شود. «هفته گرافیک» را انجمن

طراحان گرافیک از بیست و چند سال پیش به‌عنوان

وظیفه و عقیده خود انتخاب کرده‌اند و تا امروز هم در کنار این رویداد ایستاده‌اند. «هفته گرافیک» در حال حاضر و پس از تلاش سالیان دراز هنرمندان این عرصه، امروز تبدیل به رخدادی فراگیر شده و در کنار دیگر جریان‌های هنری جهانی قرار گرفته است. هر سال در آستانه «هفته گرافیک»، تمام تشکل‌های آزاد صنفی به احترام این روز می‌ایستند، کلاه از سر برمی‌دارند و دور هم جمع می‌شوند. این رفتارهای نشانه‌ای، با هدف یادآوری یک اتفاق فرهنگی شکل گرفته است. رییس هیات مدیره انجمن طراحان گرافیک با اشاره به این که انجمن از مدت‌ها پیش فعالیت خود را در زمینه برگزاری هفته گرافیک شروع کرده است اضافه کرد: انجمن درباره سیاست‌گذاری «روز جهانی گرافیک» و شیوه اجرای برنامه‌ها در این روز مطالعه و تحقیق کرده تا بتواند مراسم و نمایشگاهی در خور ارائه دهد. اگر چه برگزاری چنین رویدادهایی با توجه به در اختیار داشتن منابع محدود تشکل‌ها، امری هزینه‌بر و دشوار است. با این حال، انجمن دست و دلبازانه در این مسیر هزینه کرده و می‌کند. چرا که برگزاری هر ساله «روز جهانی گرافیک» و تدارک برنامه‌هایی به این مناسبت، افتخار و وظیفه انجمن است. امسال در کنار برپایی روز جهانی گرافیک، بزرگداشت «استاد کاتوزیان» را هم به عنوان یکی از هنرمندان پیشگام گرافیک برپا کرده‌ایم. این امر جزو ضرورت‌های برنامه انجمن بوده و می‌خواستیم با این کار به استاد خودمان احترام بگذاریم. در کنار این بزرگداشت، بخش نوبنی هم از سوی دوستان در انجمن طراحی شده است که «در جستجوی نسل نو» نام دارد و نسل جوان گرافیک در این بخش می‌تواند اندیشه‌ها، آرزوها، محدودیت‌ها و مهارت‌های خود را در حیطه گرافیک و در قالب پروژه‌های نمایشگاهی ارائه کند.

«هفته گرافیک» هر سال روز هفتم

اردیبهشت ماه به همت انجمن صنفی طراحان گرافیک برگزار می‌شود و به مدت یک هفته ادامه دارد. امسال هم به تبع سال‌های گذشته،

این مناسبت روز گذشته (هفتم اردیبهشت ماه) با حضور جمعی از پیشکسوتان و فعالان حوزه گرافیک در خانه هنرمندان ایران افتتاح شد و در کنار برپایی این رویداد، امسال بخش ویژه‌ای با عنوان «بزرگداشت کامران کاتوزیان» طراح برجسته و پیشرو در عرصه طراحی گرافیک در ایران هم گنجانده شده است. فرارسیدن هفته گرافیک ما را بر آن داشت تا در چالش این هفته روزنامه صبا با جمعی از هنرمندان این حیطه درباره جایگاه فعلی گرافیک و چالش‌هایی که ممکن است پیش روی این هنر وجود داشته باشد به گفت‌وگو بنشینیم.

امراه فرهادی:

به ضرورت و اهمیت آموزش بی‌توجه بوده‌ایم

امراه فرهادی یکی از هنرمندان پیشکسوت حوزه گرافیک درباره این که در حال حاضر مهم‌ترین دست‌انداخت‌هایی که بر راه گرافیک قرار دارد چیست می‌گوید: مقوله آموزش در تمام شاخه‌ها همواره یکی از مهم‌ترین مسائل بوده و هست، حوزه گرافیک هم از این مسئله مستثنی نبوده است. اما به نظرمی رسد نه تنها گرافیک که اساساً سایر رشته‌های هنری هم امروز از این منظر دچار لطمه شده‌اند. چون به آن شکلی که باید به مقوله آموزش اهمیت داده نشده است. در نتیجه، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که با خروجی سازنده‌ای از سوی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی مواجه شویم. باید این واقعیت را بپذیریم که در حیطه گرافیک از این منظر دچار کاستی‌ها و نارسایی‌های بسیار هستیم. ضعف در آموزش هم فقط به محافل آکادمیک مانند دانشگاه‌ها بر نمی‌گردد، بلکه مدارس یا بهتر بگویم، تمام مقاطع تحصیلی را در بر می‌گیرد. چرا که فرد خواه ناخواه از دوران کودکی با گرافیک آشنا می‌شود و لازم نیست حتماً این برخورد نزدیک فقط در دانشگاه صورت بگیرد، بلکه با فرهنگ‌سازی می‌توان افراد جامعه را از دوران کودکی و در سطوح تحصیلی ابتدایی با گرافیک آشنا کرد. اما این مسئله کمتر در جامعه ما اتفاق افتاده و می‌بینیم که پیش‌زمینه‌ها و زیرساخت‌های شناخت افراد نسبت به گرافیک عملاً پایه‌گذاری نشده است. به بیان ساده‌تر، نسبت به آموزش گرافیک از دوران کودکی غفلت شده است و امروزه این آموزش تنها به واحدهای درسی کوتاه و فشرده محدود شده‌اند. به نظرمی رسد ضرورت دارد در این زمینه، میزگردها و نشست‌هایی برگزار شود و نسبت به اهمیت آموزش در حیطه گرافیک تاکید بیشتری از سوی هنرمندان و استادان این وادی صورت بگیرد.

این هنرمند با سابقه در پاسخ به این سؤال که به‌رغم گرایش جوانان و مواجه شدن هر ساله با انبوه فارغ‌التحصیلان در این رشته، بازار کار مناسبی برای دانش‌آموختگان دانشگاهی گرافیک مهیا نیست و به همین دلیل، گاه با فارغ‌التحصیلانی مواجه می‌شویم که به مشاغل دیگری به دور از رشته خودشان روی می‌آورند. گفت: البته مسئله مدرک‌گرایی و نبود بازار کار فقط محدود به رشته گرافیک نیست. متأسفانه به دلیل مشکلات اقتصادی که در سال‌های اخیر بیشتر از گذشته شاهد نمود آن هستیم، بعضی از فارغ‌التحصیلان به‌رغم میل و علاقه خود، جذب مشاغل دیگری می‌شوند. در حالی که هر کدام از این فارغ‌التحصیلان، سرمایه‌های اجتماعی یک جامعه هستند که می‌توانند در رشته‌های موردنظر خود بیشتر مفید و کارآمد باشند. اما خلاءهای اقتصادی و معیشتی، آنها را به سمت وسوی مشاغلی بسیار دورتر و متفاوت‌تر از آنچه چهار سال از عمر خود را صرف یادگیری آن کرده‌اند، می‌برد. همه این مسائل دست به دست به هم می‌دهد تا گرافیک نتواند برخلاف ظرفیت گسترده‌اش تاثیرات لازم

خوشبختانه امسال در این بخش تعدادی از آثار جوانان انتخاب شده که در قالب یک نمایشگاه هم‌زمان با روز جهانی گرافیک به معرض دید گذاشته شده است. هر چند، قصد داریم در سال‌های آینده این نمایشگاه را عمده‌تر برگزار کنیم، چون می‌خواهیم به‌لحاظ استراتژی، اندیشه نسل جوان گرافیک پرورش یابد. ضمن این که در نظر داریم جمعه هفته آینده در مراسم اختتامیه، یک جلسه نقد برگزار کنیم و طراحان گرافیک از دو نسل قدیم و جدید، رودرروی یکدیگر به بررسی محورهای فعلی گرافیک بپردازند. سابق بر این می‌گفتند نسل یعنی یک دوره ۳۰ ساله؛ اما امروز دیگر نمی‌توان با فاصله ۳۰ ساله نسل‌ها را از هم جدا کرد، چرا که سرعت رخدادها افزایش یافته

و حالا هر چند

سال یک بار باید جشن

دگرگونی هنرها را برگزار کرد. روی این اصل می‌خواهیم

در کنار کارهای نمایشگاهی و برپایی بزرگداشت‌ها،

یک نگرش تحلیلی تاریخی هم در این زمینه برگزار

کنیم و به این پرسش‌ها بپردازیم که آیا نسل جوان

امروز در گرافیک پیش‌تاز است؟ یا شیوه‌های صنفی

گرافیک چقدر در حال حاضر نیازمند بازسازی است؟ این

بحث نوبی است که قرار است به زودی شاهد برگزاری آن

باشیم. کلهرنیا با تاکید بر موضوع «دیزاین» که امروز یکی از مسائل

مورد بحث گرافیک در جامعه است افزود: در حال حاضر دیزاین؛ معنای

وسیع‌تری را به خود اختصاص داده و هنرهایی چون طراحی گرافیک،

معماری، طراحی صنعتی و... را به هم وصل کرده است. یکی از اهداف

ما در جریان برگزاری «هفته گرافیک»، پرداختن به این بحث هم

هست، به‌خصوص این که بعضی از نظام‌های دانشگاهی از این بحث‌ها

کاملاً بی‌خبر هستند و به چنین مباحث کاربردی نمی‌پردازند.

رییس انجمن طراحان گرافیک در پاسخ به این سوال که بعد از

به پایان رسیدن هفته گرافیک، انجمن چه طرح و برنامه‌هایی برای

بسترسازی و شناخت بیشتر جامعه نسبت به این هنر دارد اظهار

داشت: آرزوهای ما بسیار است و میل داریم تا جایی که بشود کار

کنیم. در سال‌های اخیر، راه‌اندازی دوسالانه «سرو نقره‌ای» یکی

از حرکت‌های مهم انجمن بوده است که خوشبختانه مورد توجه

هنرمندان قرار گرفته و هر دو سال یک بار شاهد خروجی موثری

